

Odvolání jak o nutnosti expropriace, tak o výši náhrady lze podati k ministerstvu zemědělství, jehož rozhodnutí v prvním směru jest konečné.

§ 15. Kdo rozhodnutím ministra zemědělství, které týká se nějaké otázky o náhradě, není spokojen, může do třiceti dnů po dodaném rozhodnutí žádati za soudní vyšetření a vyměření náhrady u toho soudu okresního, v jehož obvodu leží předmět, jehož týká se opatření, které zakládá nárok na náhradu.

Náhrada budiž soudní cestou vyšetřena a vyměřena obdobně dle předpisů zákona ze dne 18. února 1878 ř. z. č. 30, jenž jedná o vyvlastnění k tomu konci, aby zřízeny byly železnice a vozba po nich provozována.

C. O expropriaci upravené zákonem o stavbě vodních drah ze dne 11. června 1901 č. 66 ř. z. nelze zde pro nedostatek místa zvláště pojednávat a odkazuje se na předmětný obšírný článek Dra Pantůčka v Správním Obzoru, ročník 1916.

§ 50. Povinnosti pobřežních gruntovníků při provádění vodních staveb.

Když se ochranné a upravovací aneb jiné stavby vodní zřizují a zachovávají, mají vlastníci břehu, ač není-li důvodu, aby se to zdarma dovolilo, za přiměřenou, dle § 87. vyhledanou náhradu dovoliti, aby, pokud třeba, po březích se chodilo a jich užívalo k dovážení a odvážení věcí, pak aby se tam skládalo a připravovalo stavivo. K návrhu vlastníka břehu může politický úřad staviteli položiti přiměřenou lhůtu, do které práce má býti hotova a stavivo odklizeno.

Vodní zákon, věren své intenci, aby vody mohlo býti co nejrationelněji využito, propůjčuje vlastníku jakéhokoliv vodního díla právo použití k stavbě neb k udržovacím pracím hotového díla pozemků cizích. Bez tohoto oprávnění § 50. normovaného bylo by v mnohých případech zřízení i sebe více národohospodářsky významného díla ne-li znesnadněno, tedy jistě hodně znesnadněno.

Zákon propůjčuje §em 50. podnikateli neb vlastníku díla určité oprávnění, k jehož výkonu není třeba před-

chozího svolení úředního. Závazek vlastníka pobřežního pozemku plyne již ze zákona a jen v případě sporu povolán jest úřad k tomu, aby svým nálezem konstatoval, že a v jakém rozsahu oprávnění podnikatele proti pobřežnímu gruntovníku existuje. Jest ovšem účelnější, chce-li podnikatel neb vlastník vodního díla vyvarovati se pozdějších sporů s vlastníkem pobřežního pozemku, který event. mohl by proti podnikateli vznést žalobu pro rušenou držbu, když dá si předem od vodoprávního úřadu vymeziti rozsah svého oprávnění dle § 50.

Na otázku, komu oprávnění to jest propůjčeno, lze odpovědět, že podnikateli a vlastníku jakéhokoliv vodního díla, tudíž nejen díla regulačního, ochranného, nýbrž i užívacího, bez ohledu na to, možno-li u dotyčného podniku předpokládati zájem veřejný, a to nejen pro uskutečnění projektované stavby díla, nýbrž i pro všechny práce, které nutny jsou za tím účelem, aby hotové dílo bylo v řádném stavu udrženo a čištěno.

Lze tudíž za obsah tohoto oprávnění uvést skládání a přípravu stavebního materiálu, odvážení zbytečné země, dále používání pobřežního pozemku k vyhazování písku, bahna, šterku v umělém náhonu, k odklizení rákosí, křovin, ledu a p.

Pokud rozsahu tohoto oprávnění se týče, ustanovuje zákon, že vlastníci břehů mají dovoliti, aby, pokud třeba, po březích se chodilo a jich k účelům v § 50. naznačeným užívalo. Z toho plyne, že zákon v předpisu tomto recipoval zásadu občanskoprávní, vyslovenou ohledně služebnosti v § 484. o. o. z., že břemeno služebnostní má býti, pokud nutně toho není potřeba, zmírněno. Dle toho má býti materiál skládán dle možnosti na obou březích stejnoměrně a vůbec má býti používání cizích pobřežních pozemků prováděno tak, aby volné nakládání vlastníka pozemkem legální služebností obtíženého bylo všemožně respektováno a aby vyvarováno se bylo obtěžování, které jest možno, aniž by dosažení účele bylo ohroženo. Povstane-li o rozsahu oprávnění spor, rozhodne v něm vodoprávní úřad dle zásad zde uvedených.

Ježto zákon přidržel se při stanovení rozsahu závazku pobřežního gruntovníka zásady, vyslovené § 484. o. o. z., stanovil konsekventně dále, že výkon oprávnění § 50. vlastníku vodního

díla propůjčeného nesmí býti nad nutnou potřebu protahován a že tudíž pobřežní gruntovník může u vodoprávního úřadu žádati za ustanovení přiměřené lhůty, do které práce má býti hotova a stavivo odklizeno. Žádost tato může býti podána buď samostatně, třebas i nebylo došlo ke sporu o existenci a rozsahu oprávnění podnikatelova dle § 50, aneb může býti uplatňována při jednání o tomto sporu zavedeném anebo konečně i v řízení o požadované náhradě škody.

Povinnost vlastníku pobřežního pozemku §em 50. uložená není zásadně bezplatná, nýbrž má za ni býti poskytnuta přiměřená náhrada, „ač není-li důvodu, aby se to zdarma dovolilo“. Důvodem tím míní zákon právoplatný závazek vlastníka pobřežního pozemku, spočívající na likvidně prokázaném titulu (smlouvě, úředním rozhodnutí, rozsudku soudním, zápisu služebnosti v knihách pozemkových, vydržení a p.). Úřad rozhoduje o vzneseném nároku na náhradu škody musí samozřejmě též praejudiciálně posouditi likvidnost s druhé strany namítané závaznosti pobřežního gruntovníka k bezplatnému trpění služebnosti. Výrok vodoprávního úřadu, jímž není uznána platnost soukromoprávního titulu a tudíž určena výše náhrady, může býti soudem k žádosti té neb oné strany přezkoušen. Pokud vodoprávní úřad neuzná likvidnost titulu veřejnoprávního a stanoví náhradu, podléhá pouze výše náhrady přezkoušení soudnímu.

Obdobný předpis § 50. v. z. obsahuje § 3., druhý odstavce zákona z 30. června 1884 č. 117 ř. z. (o opatřeních k neškodnému svádění horských bystřin), který zní:

Vlastníci pozemků zavázáni jsou dovoliti, aby užilo se pozemkových parcel, jichž třeba jest k dovozu, ke skládání a přípravě materiálů, jakož i aby zřízen byl přebyť pro správu stavební a dělníky.

Vlastníci pozemků mají nárok na přiměřenou náhradu za újmy, jež spojeny jsou s přenecháním materiálů, resp. se závazkem posléze dotčeným.

§ 51. Nucená opatření při hrozícím nebezpečí vodním.

Jestli třeba pilných opatření, aby se okamžitě předešlo velikému nebezpečení protržením břehů neb hrází aneb